

Ūkis, kur kalakutai maitinami žolelėmis ir ilsisi terasoje

Rita Gečiūnaitė
DELFI žurnalistė Klaipėdoje
2018 m. kovo 25 d. 18:20

Lietuvai atgavus laisvę subyrėjo sovietiniai kolūkiai. Tuomet ne vienas skubėjo pasiimti, ką tik gali, – žmonės į namus tempė net plytas, ką jau kalbėti apie įvairią, kad ir gana skurdžią kolūkių įrangą. Vladas Baltuonis pasielgė priešingai – siekė ne griauti, o išsaugoti kaimo fermas, tad dabar jo ir sutuoktinės Vilijos dėka Kalniškių kaimo gyventojai neskuba palikti gimtųjų vietų ir vis dar veikia mokykla.

© DELFI / Rita Gečiūnaitė

Kalniškių kaime ūkininkai auginą tūkstančius kalakutų, jų mėsa aprūpina darželius, kelias ligonines, o darbo tiek ūkyje, tiek skerdykloje visada randa vietos gyventojai. Ūkininkai sako, kad jiems svarbu ne tik uždarbis, bet ir sveika mityba, tad kalakutus lesina savo augintais grūdais, duoda vitaminų, stiprina paukščių imunitetą žolelėmis. Paukščiai auginami be antibiotikų.

Buvusiose fermose įrengtą ūkį aprodęs Vladas sako, kad svarbiausia – tinkama temperatūra, švara, o

Sutuoktiniai pripažįsta, kad taip auginti sparnuočius nėra lengvas darbas. Ūkio įkūrėjai siekia gauti ir oficialų įrašą, kad produkcija „užauginta be antibiotikų“.

Pradėjo nuo viščių

Tūkstančius kalakutų auginantys sutuoktiniai atvirauja, kad paukštininkystės veiklos pradžia prasidėjo nuo patiemų abejotinos idėjos. V. Baltuonis juokiasi, kad užgriozdino namų kiemą neveikiančiu inkubatoriumi, kuris skirtas maždaug 10 tūkstančių viščių perėti, tad labai didelio palaikymo iš sutuoktinės tikrai nesitikėjo.

Abejojęs ir pats, ar kas išeis, tačiau nusprendė pabandyti, kaip iš tuomet dešimt kapeikų kainuojančio kiaušinio išsiriti rublis – tiek kainavo viščiukas. Radęs meistrą sutvarkė inkubatorių ir ėmė kaime rinkti kiaušinius.

Abejojęs ir pats, ar kas išeis, tačiau nusprendė pabandyti, kaip iš tuomet dešimt kapeikų kainuojančio kiaušinio išsiriti rublis – tiek kainavo viščiukas. Radęs meistrą sutvarkė inkubatorių ir ėmė kaime rinkti kiaušinius.

„Netikėjom, kad toks laužas sugebės išperinti. Buvo gal 200 kiaušinių ir maždaug po trijų savaitių girdim – cypsi viščiukai“, – šypsosi vyras.

© DELFI / Rita Gečiūnaitė

Sėkmingai išperintus mažylius šeima tuoj nuvežė į turgų. Tiesa, ir čia neapsieita be nesusipratimų, iš kurių pora dabar pasijuokia.

„Iš pradžių mes išsimiegojė tik kokią 8–8.30 valandą į turgų nuvažiam, o ten, pasirodo, nuo 5–6 valandų ryto žmonės jau susirinkę. Mums atvažiavus, kone visi jau skirstėsi“, – juokiasi moteris.

„Mūsų klausia: „Kur jūs buvot? Anksti ryte ieškojo žmonės viščių, o jūs tik dabar pasirodėt“, – antrina vyras ir sako, kad pamoką gana

greit išmokę.

Viščių paklausa buvo nemenka – kaimuose daug kas norėjo auginti vištas, iširus kolūkiams, žmonės neturėjo jokių išmokų, tad pirko vištas, įvairius gyvulius, kūrė savo ūkelius.

užsilikdavo vištų. Žmonės pirkdavo ir iš paukštynų, dar sakydavo, kad mūsų brangios, na, bet kiek tos vargšės, paleistos iš paukštyno „kalėjimo“, dar kiaušinių dėš? Tuo ir įtikinau žmones, kad aš prekiauju sveikomis, geromis, kurios kasdien deda kiaušinius“, – pasakojo V. Baltuonis.

© DELFI / Rita Gečiūnaitė

Baltarusija nenorėjo pirkėjų iš Lietuvos

Šeimai pajutus, kad ši niša veriasi, dar šiek tiek prisidūrė augindami žąsis Tauragėje anksčiau veikusiai Izraelio bendrovei, kuri paukščių kepenėles tiekė Japonijos rinkai. Tačiau įmonė bankrutavo, tad vėl teko sukti galvą, kokios veiklos imtis, kad būtų lengviau pragyventi. Taip gimė idėja perinti kalakutus.

„Tu kažkur perskaitei apie kalakutus Baltarusijoje“, – priminė vyrui Vilija, kaip gimė idėja imtis kalakutų

verslo.

”

„Nuvažiavome į tą šalį, sutarėme kiaušinių, sakė, kad bus. Tačiau vietoj kiaušinių netrukus sulaukėme skambučio, kad valdžia uždraudė parduoti kalakutų kiaušinius, nes Lietuva atsiskyrė nuo Tarybų Sąjungos.“

„1995 metais perskaičiau, kad Baltarusijoje užaugina iki 20 kilogramų kalakutus. Pagalvojau, lekiu į Baltarusiją pažiūrėt, kaip tokie sunkūs užauga, kaip tokie paukščiai atrodo. Prieš tai dar su Pabaltijo paukštininkystės kontrole užsiimančiomis institucijomis kalbėjom, pažadėjo padėti, jei imsiuosi kalakutų perinimo, – pasakojo vyras. – Nuvažiavome į tą šalį, sutarėme kiaušinių, sakė, kad bus. Tačiau vietoj kiaušinių netrukus sulaukėme skambučio, kad valdžia uždraudė parduoti kalakutų kiaušinius, nes Lietuva atsiskyrė nuo Tarybų Sąjungos.“

Po tokio akibrokšto sutuoktiniai neatlyžo, ir vyras toliau atkakliai ieškojo. „Pirmieji kiaušiniai atkeliavo iš Anglijos, lėktuvu juos atskraidino“, – apie tolesnius žingsnius pasakojo V. Baltuonienė.

„Reikėjo juos saugoti, kad nesudužtų, neatsaltų. Tada mums vienas kiaušinis gal po 10 litų atsiėjo. Buvo pavasaris. Išsiritu mažiau nei pusė, iš 500 – apie 200. Tuomet Grušlaukyje gyvenome. Ten ir auginome, tik, kai dar nežinojome, kaip juos prižiūrėti, paleidome kaip viščiukus, o tie ir žoles, ir medžius nulesė“, – vėl linksmai prisimena nelengvą veiklos pradžią Vladas Baltuonis.

Į Lietuvą pirmieji atvežė kalakutų

© DELFI / Rita Gečiūnaitė

Pirmasis tokius kalakutus į Lietuvą atvežęs vyras tęsė su viščiukais išmoktą prekybą. Visgi teko nemažai mokytis ir šeimai, ir pirkėjams, nes kalakutų auginimas visai kitoks, nei vištų.

„Tai buvo patys pirmieji tokie kalakučiukai Lietuvoje. Žiemai juos atvežėme čia, į Kalniškių fermas, jau buvome jas nusipirkę. Prekiavome, žmonės sunkiai galėjo patikėti, kad kalakutai tokie dideli užauga, tad veždavomės į prekyvietes ir vieną suaugusį, kad žmonės pamatytų, kokie užauga tie

kalakučiukai. Ne kartą sakė – melagis, o, kai pabandydavo pakelti kalakutą, kuris apie 30 kilogramų sveria, tada nustebdavo“, – pasakojo ūkininkas.

Abu su žmona sako, kad Kaunas tapo geriausia prekybos vieta, nors prekiaudami kalakutais apkeliaavo visus Lietuvos regionus. Ūkininkai neslepia, kad niekada nėjo lengviausiu keliu, bet, būdami pradininkais, jie gavo gerų pamokų, kurios padėjo būti ir stipriems, ir supratingiems versle. Patys išbandė net kalakutų apsėklinimą, tačiau tai buvo didžiulis vargas, kai ir perini, ir augini, tad paskaičiavo, kad mažiau vargo bus tiesiog pirkti kiaušinius, ir susirado stabilų tiekėją Lenkijoje.

Dabar fermoje auga apie 5 tūkstančius kalakutų ir, anot ūkininkų, beveik nė vienas nekrenta. Auginti kalakutus pradėjusi šeima sulaukė rimto paskatinimo iš didžiulės įmonės vadovo Bronislavo Lubio, jis iš ūkininko užsakė po kalakutą darbuotojams. Šeima neslepia, kad išties buvo nemažas iššūkis tiek papjauti, nupėšti ir paruošti, tačiau kartu tai buvo puikus kalėdinis sandoris.

Pirmuosius kalakutus skerdė dar kur kas kuklesnėmis sąlygomis, nei dabar ir net pešė rankomis, tad kaime darbo gavo, kas tik norėjo. Nors ir dabar ne kaimo gyventojų darbuojasi skerdykloje ar prižiūri kalakutus – ūkininkai sako, kad darbo visuomet atsiras, jei tik bus noro.

Skerdyklos statybos neapsiėjo be tarnybų priežiūros ir gąsdinimų, kad labai jau dideli reikalavimai, tačiau V. Baltuonis su tokiu pat užsispyrimu, kaip ir verslo pradžioje, pasiekė savo.

Biurokratiniai keliai įveikiami atkaklumu

„Pradėjo aiškinti, kad kampai turi būti visur suapvalinti, kad sienos – lengvai plaunamos, neva direktyvose labai daug reikalavimų, bet, kai pradėjom skaityti tuos reikalavimus, nieko baisaus neradome. Kaip suapvalinti, nenurodyta, tai mes tiesiog suapvalinom, ir viskas. Čia tam, kad bakterijos nesivestų, kad gerai nutekėtų vanduo. Iš pradžių dar architektų prašėme, kad suprojektuotų. Nunešus pirmą projektą tarnybos atmetė, paprašėme kito architekto – tarnyboms vėl netinka. Tada pats pradėjau braižyti ir

Pora sako, kad be biurokratiškos keistų sprendimų niekaip negalinti ir dabar ramiai dirbti. Kad ir sumanytas mokėjimas „Sodrai“ už darbuotoją – skerdykla dirba kas antrą dieną, tačiau įstatymų leidėjai sumanė, kad darbdavys ar pusė etato, ar visu etatu priėmęs darbuotoją turi mokėti tokius pat mokesčius už dirbantįjį.

„Mes ir norėdami to darbo kasdien tiek nerastume. Skerdžiame kas antrą dieną, ne kasdien reikia ir kalakutų kojas valyti, ir kitus darbus daryti. Tokie mokesčiai gal daugiau sugalvoti žiūrint į didžiuosius verslus, o į smulkiuosius visai neatsižvelgta“, – sako moteris.

© DELFI / Rita Gečiūnaitė

Gana nedidelį ūkį turinti šeima neslepia, kad jų skerdyklai taikomi reikalavimai prilyginami „Arvi kalakutų“ ir „Vilniaus paukštyno“ verslui. Nors realiai didieji gamintojai paskerdžia daugiau kaip 2–3 tūkstančius paukščių per savaitę, o Baltuonių ūkyje per savaitę paskerdžiama tik 300–350. Valdininkai išdėstė, kad smulkiesiems ūkininkams taikomas leidimas paskersti iki 150 paukščių per savaitę, tad visi kiti jau tampa „dideli“.

Tačiau tai šeimos negniuždo, priešingai – atkakliai siekdami plėtros jie įkūrė ir kelias savo prekyvietes, atidarė parduotuvių, kur vyresnio amžiaus pardavėjas jau sieja gana artimi santykiai su pirkėjais.

„Pas mus viskas paremta ilgalaikiais santykiais su žmonėmis. Pardavėjos pažįsta žmones, bendrauja kaip su bičiuliais, per šešiolika metų jau užaugo ir pirkėjų vaikai. Prieš šventes klientai dalijasi receptais, pasikalba ir pasitaria su pardavėjomis, kaip įdomiau paruošti kalakutą. Mums svarbu, kad žmonės pasitiki ir žino, ką valgo, juk ir mes patys valgome tą patį maistą, tad, kaip ruošiamė sau, taip ruošiamė ir pirkėjams. Net dešreles gaminame su natūraliais prieskoniais, su tikrais česnakais“, – verslo sėkmės paslaptis atskleidė Vilija.

Anot moters, ženklinimo „užauginta be antibiotikų“ siekis turi rimtą pagrindą ne tik dėl paties įrašo – jei žmonės rūpinasi savo ir savo šeimos sveikata, jie mielai prie to prisidės.

DELFI

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.